

Obsah

Luis F. Ladaria

PŘEDMLUVA..... 5

ZKRATKY 9

Tomáš Špidlík

SYMBOLICKÁ TEOLOGIE JAKO OSPRAVEDLNĚNÍ UMĚNÍ

ÚVOD.....13

1. TAJEMSTVÍ POZNÁNÍ.....21

Cogito ergo sum 21

Různé způsoby poznání22

Poznání smysly: objevit přirozené věci23

První pochybnosti o hodnotě smyslového poznání..... 24

Intelektuální poznání 27

Rozpor mezi racionálním

principem a konkrétním životem29

Pravda jako život podle ruských autorů 31

Neslučitelnost racionalistického postoje

s „živým Bohem“ biblického zjevení 34

Otázka poznání u církevních otců..... 35

Dostojevského podobenství 37

Některé otázky současné filosofie..... 40

Nový koncept svobody 41

Drama tvůrčí svobody podle Berdajeva	44
Kristologická svoboda podle Dostojevského	47
Závěr	50
Krátké shrnutí úvah Lva Šestova	52
2. SYMBOLICKÁ TEOLOGIE	56
Krátký historický úvod	56
Problém scholastiků: přirozený a nadpřirozený řád	58
Vladimír Losskij – symbolická teologie	61
Proměňující vize	63
Zlo změněné v dobro prostřednictvím pokání	65
Kontemplace	69
Stupně kontemplace – schéma Evagria	70
Teologie	72
Symbolická hodnota textů Písma	74
Diskuze otců o hodnotě teologických pojmů	75
Rizika symbolické teologie	78
Umělecká vize – konkrétní užití duchovní kontemplace	81
Pojem krásy	83
Tři aspekty uměleckého symbolu	84
Geneze uměleckého díla podle ruského myslitele Semjona Franka	86
Umělecká geneze ikony podle Florenského	88
Sjednocující funkce umění podle Vjačeslava Ivanova	90
3. KRISTOLOGICKÁ KRÁSA	92
Vtělený Ježíš, plnost krásy	92
Následování Krista	97
Poznání sebe	98
Objev „přirozenosti“ u antických Řeků	100
Obraz Boží ve svobodě	104
Definice Boëthia	106
Podstatnou výsadou osoby je její agapický charakter	107
Růst agapické lásky v manželství	109

Agapické vztahy posvěcené v církvi.....	111
Prostřednictvím svého Ducha	
Kristus stále zůstává přítomen v církvi.....	112
Poznání osob	115
4. KRISTUS – SLOVO OTCE	117
Tajemství Slova.....	117
Neomylnost slov církve.....	119
Jak můžeme chápat slova vyřčená jinými?	120
Hlas církve v liturgii	121
Ikona – viditelné slovo, hlásání pravdy	124
Obraz jako východisko duchovního výstupu	126
Ikona jako předmět úcty	127
Obraz posvěcený modlitbou	129
Zpěv	131
Krása liturgie	133
Estetická výchova	135
Biblické dějiny světa jako umělecké dílo Boží.....	137
5. OSLAVENÝ SVĚT.....	147
Svět v evropské gnozeologii	147
Původ antinomií v řecké antické moudrosti.....	149
Usmíření antinomií v Kristu	150
Učení církevních otců	152
Utéci ze světa, nebo jej kontemplovat?.....	155
Ikonografické vidění rozšířené	
na kontemplaci celého světa	157
Diskuze vyvolané Řehořem Palamou.....	160
Duchovní důsledky kontemplativního postoje:	
povinnost proměnit svět	162
Eschatologická vize	166
Různé typy křesťanského eschatologismu.....	170
Teilhard de Chardin a Solovjov o žhoucím	
tajemství světa, ukrytém pod jeho skořápkou.....	172

Marko I. Rupnik

SYMBOL JAKO PŘÍSTUP K TAJEMSTVÍ SVĚTA

Kladené otázky	177
Ani církve není vyňata z této oblasti	184
Slovo nás osvěcuje moudrostí	187
Láska se obléká do věcí	190
Privilegovaný jazyk	200
Vycházet z vykoupení	207
Poznání Boha, které zachraňuje	209
Jednota mezi člověkem a Bohem v Ježíši Kristu	212
Láska a propast hříchu	216
„Vše subsistuje v něm“	220
Eucharistie zjevuje jednotu mezi světem a Bohem	223
Symbol, výraz této jednoty	226
Rozhodující přínos umění	228
Poznání, které vyzařuje život	235
Povolání k tvořivosti	241

Pavel Ambros

ŽIVOTNÍ CESTA TOMÁŠE ŠPIDLÍKA K OSPRAVEDLNĚNÍ UMĚNÍ

1. Umění a integrální poznání Tomáše Špidlíka	247
2. K pramenům životní cesty	
Tomáše Špidlíka k ospravedlnění umění	251
3. Bibliografie Tomáše Špidlíka k tématu umění	264